

Nader onderzoek vleermuizen
en gierzwaluwen
ter plaatse van:

**De Arend 2-100
te Hoogeveen**

projectnummer

210552

TITELBLAD

RAPPORT			
Type onderzoek	Nader onderzoek vlermuizen gierzwaluwen		
Locatie onderzoek	De Arend 2-100-100 te Hoogeveen		
Projectnummer	210552		
Complexnummer	14505801		
Auteur	E.C Voogt		
Controle en vrijgave	R.J.W. Huls		
Versie rapport	Versienummer:	Datum:	Reden vervallen:
	1.0	6 december 2021	Vigerende versie
Paraaf vrijgave			

OPDRACHTGEVER	
Naam	Domesta
Contactpersoon	dhr. B. Peters
Adres	Postbus 1120, 7801 BC EMMEN

UITGEVOERD DOOR		
		
info@ecoreest.nl www.ecoreest.nl		
Kantoor Zuidwolde Industrierweg 20 7921 JP Zuidwolde Tel: 0528 373 982	Kantoor Appingedam Opwierderweg 160 9902 RH Appingedam Tel: 0596 633 355	Kantoor Almere Transistorstraat 91-34 1322 CL Almere 036 82 00 397

	<p>Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.</p>
	<p>Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.</p>
<p>Dit onderzoek en advies is tot stand gekomen onafhankelijk van de belangen van de opdrachtgever en derden.</p>	
<p>Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van de ontheffingen en correspondentie met bevoegde gezagen van het Netwerk Groene Bureaus met betrekking tot Wet natuurbescherming.</p>	

DISCLAIMER
<p>Dit rapport is het resultaat van een nader onderzoek vlermuizen en gierzwaluwen dat is uitgevoerd ter plaatse van De Arend 2-100-100 te Hoogeveen, in opdracht van Domesta. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.</p>
<p>Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.</p>
<p>© 2021 Eco Reest BV. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding. Wijze van citeren: Eco Reest 2021 Hoogeveen_210552_De Arend 2-100-100_NO</p>
<p>We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.</p>

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Wettelijk kader.....	4
1.2.1	Vogelrichtlijn.....	4
1.2.2	Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	PROJECTGEBIED EN VOORGENOMEN WERKZAAMHEDEN	6
2.1	Beschrijving projectgebied	6
2.2	Voorgenomen werkzaamheden en planning	8
3.	ONDERZOEKSOPZET	9
3.1	Vleermuizen	9
3.2	Gierzwaluw	9
4.	RESULTATEN	11
4.1	Vleermuizen	11
4.1.1	Verblijfplaatsen	11
4.1.2	Foerageergebied.....	13
4.1.3	Vliegroutes.....	13
4.2	Gierzwaluw	13
4.3	Overige waarnemingen	15
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	16
5.1	Functie van het projectgebied en effectbeoordeling	16
5.1.1	Vleermuizen.....	16
5.1.2	Jaarrond beschermde vogelnesten	16
5.1.3	Overige soorten	16
5.2	Vervolgstappen	16
5.2.1	Ontheffing.....	16
5.2.2	Domesta: Generieke ontheffing Wet natuurbescherming	17
5.2.3	Maatwerk	17
5.2.4	Zorgplicht.....	18
5.3	Verantwoording	18
	LITERATUURLIJST.....	19

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doelstelling

De opdrachtgever is van plan om het flatgebouw de Arend (2 -100) te slopen en op termijn te vervangen met nieuwbouw.

In dat kader is door Eco Reest een quickscan uitgevoerd (23 februari 2021). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor verblijfplaatsen van vleermuizen en jaarrond beschermde nestplaatsen van gierzwaluwen.

Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van één of meerdere soorten op de locatie bevinden is Eco Reest BV gevraagd nader onderzoek uit te voeren naar vleermuizen en gierzwaluw ter plaatse van De Arend 2-100 te Hoogeveen.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

1. Er wordt vastgesteld of en zo ja op welke manier, het projectgebied deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van:
 - Vleermuizen
 - Gierzwaluw
2. Daarnaast wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) tot gevolg hebben.

1.2 Wettelijk kader

1.2.1 Vogelrichtlijn

De gierzwaluw is een beschermde inheemse vogelsoort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 5 van de Wnb is het verbod, bedoeld in het vierde lid, niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek

aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Een aantal vogelsoorten maakt het gehele jaar gebruik van hun nest of zijn niet in staat zelf een nieuw nest te maken. Nesten van deze soorten, waaronder huismus en gierzwaluw, zijn jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

Nesten van soorten (waaronder spreeuw) met een jaarrond beschermd functioneel leefgebied, zijn alleen jaarrond beschermd als onvoldoende alternatieve nestmogelijkheden beschikbaar zijn.

1.2.2 Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

Vleermuizen zijn een beschermde inheemse soortgroep als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het projectgebied besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2. PROJECTGEBIED EN VOorgenomen WERKZAAMHEDEN

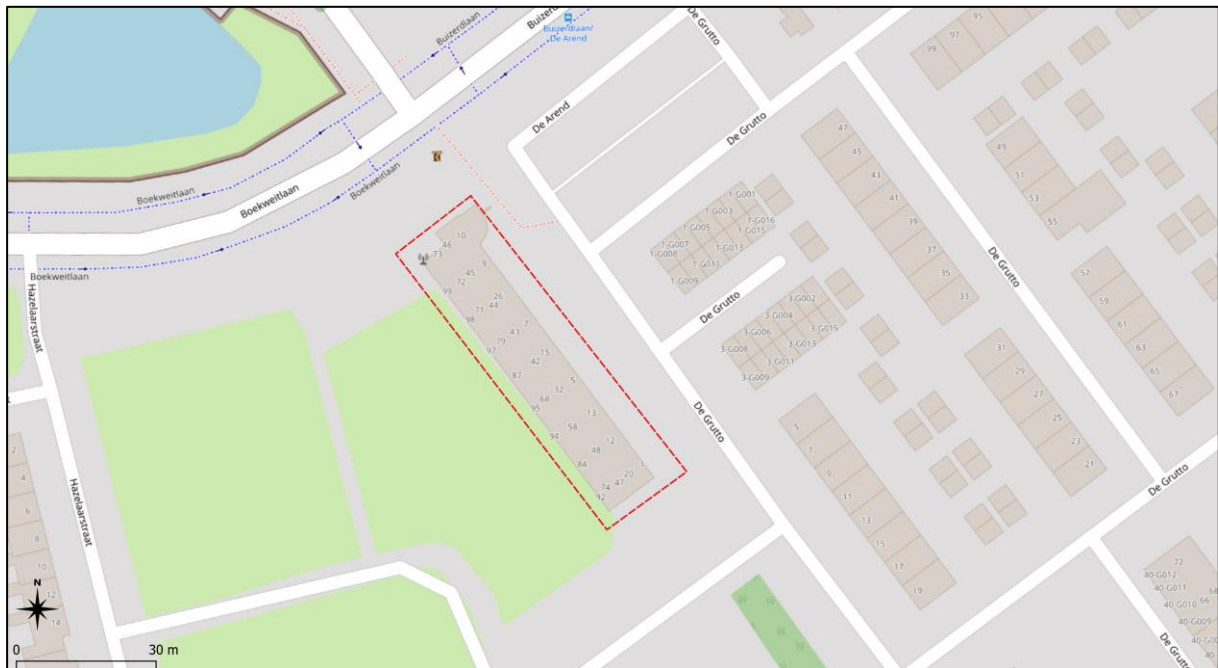
In dit hoofdstuk zijn het projectgebied en de voorgenomen werkzaamheden binnen het projectgebied beschreven.

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied bestaat uit een flatgebouw. Het projectgebied omvat de volgende adressen:

- De Arend 2 -100 te Hoogeveen (Domesta-complexnummer 14505801)

In figuur 2.1 is de locatie weergegeven.

Figuur 2.1 Kaart onderzoekslocatie. (Bron kaart: OpenStreetMap)

Figuren 2.2 en 2.3 zijn overzichtsfoto's en geven de huidige situatie weer.

Figuur 2.2 Flatgebouw de Arend gezien vanuit het zuidwesten

Figuur 2.3 Flatgebouw de Arend gezien vanuit het zuidoosten

2.2 Voorgenomen werkzaamheden en planning

De opdrachtgever is voornemens om het flatgebouw de Arend (De Arend 2 -100 te Hoogeveen) te slopen en te vervangen door nieuwe woningen. De sloop is gepland in 2024.

Op moment van schrijven is niet bekend wanneer de nieuwbouw gerealiseerd wordt.

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2021). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van zes bezoeken. Hiervan zijn twee ronden uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast zijn twee bezoeken uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. Ook zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd om zwermdende gewone dwergvleermuizen in kaart te brengen. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht.

Met behulp van een batdetector (Pettersson D240x of Anabat Scout) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in het pand in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is het projectgebied twee uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Vier onderzoeksronden hebben plaatsgevonden in de avonduren, na zonsondergang. Twee onderzoeksronden zijn uitgevoerd vanaf twee uur voor zonsopkomst. Hierbij zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen. De onderzoeken in de kraamperiode zijn met meer veldwerkers uitgevoerd dan in de paarperiode, omdat hierbij extra is gelet op in- en uitvliegende dieren, terwijl bij het onderzoek naar paarverblijven de nadruk lag op geluidswaarnemingen (baltsgeluiden). Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of BatExplorer. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksronden vleermuizen

Ronde*	Datum	Zon op/onder	Begintijd	Eindtijd	Temp (oC)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
KR1	19-05-2021	21:31	21:31	23:30	11	1	licht bewolkt	droog	2
LV	10-06-2021	21:57	20:57	24:00	22	2	licht bewolkt	droog	2
KR2	22-06-2021	05:07	03:07	05:07	12	2	licht bewolkt	droog	2
ZW1	10-08-2021	21:13	0:00	2:00	15	2	licht bewolkt	droog	1
PA1	24-08-2021	20:40	22:00	00:00	16	2	licht bewolkt	droog	1
ZW2	27-08-2021	20:38	00:00	2:00	14	2	licht bewolkt	droog	1

*KR: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen, LV: Ronde kraam- en zomerverblijfplaatsen voor laatvlieger, PA: Ronde paarverblijfplaatsen, ZW: Ronde najaarszwerm

3.2 Gierzwaluw

Het doel van het nader onderzoek naar gierzwaluwen is het vaststellen of, en zo ja hoe het onderzoeksgebied wordt gebruikt door gierzwaluwen. In geval er sprake is van nestelende gierzwaluwen in het onderzoeksgebied, is tevens vastgesteld om hoeveel nestplaatsen het gaat.

Het onderzoek naar gierzwaluwen is uitgevoerd door middel van drie veldbezoeken in de avond (zie tabel 3.3) in de periode 1 juni tot 15 juli. Twee van deze drie onderzoeken zijn gestart één uur voor zonsondergang. Eén veldbezoek vond plaats op 19 mei, vanaf zonsondergang. Hiermee is afgeweken van het nader onderzoekinspanning conform de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (versie 2017). Dit geeft geen invloed op representativiteit van de resultaten. In de periode dat het onderzoek na zonsondergang plaatvond (in plaats van één uur voor zonsondergang) hebben gierzwaluwen nog geen jongen die ze voeren en zijn er nog geen voedselvluichten. De waarneming in deze periode (het betreffende onderzoek vond plaats op 19 mei) betreft een invliegende, overnachtende gierzwaluwen. Deze vliegen vrijwel altijd na zonsondergang in.

Tijdens het onderzoek is ernaar gestreefd alle nestplaatsen exact vast te stellen, waarbij in- of uitvliegende of roepende gierzwaluwen zijn genoteerd. Om het aantal nestplaatsen op voldoende betrouwbare wijze vast te stellen, is de capaciteit aan onderzoekers aangepast aan het projectgebied. Hiermee wordt ervoor zorggedragen dat gedurende het onderzoek het gehele onderzoeksgebied steeds kan worden overzien.

Het onderzoek naar gierzwaluwen heeft op de volgende data en bij de onderstaande weersomstandigheden plaatsgevonden:

Tabel 3.3 Uitgevoerde onderzoeksronden gierzwaluw

Ronde*	Datum (2021)	Zon op	Begintijd	Temp (°C)	Wind (Bft)	Bewolking	Neerslag	Veldwerkers
GZ 1*	19-05-2021	21:31	21:31	23:30	11	1	licht bewolkt	droog
GZ 2	10-06-2021	21:57	20:57	24:00	22	2	licht bewolkt	droog
GZ3	07-07-2021	21:58	20:58	22:15	19	1	licht bewolkt	droog

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn er verschillende verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Tijdens de kraamronden (KR1 en KR2) zijn er in- en uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen ter plaatse van de westelijk gevel van het flatgebouw. Hieruit wordt geconcludeerd dat op deze locaties een of meerdere zomerverblijfplaatsen aanwezig zijn. Een van de uitvliegende dieren is waargenomen bij de boeidelen. De tweede waargenomen verblijfslocatie is niet met zekerheid vast te stellen.

Hoewel de invliegopening zich aan de dakrand bevindt, kunnen bij sommige panden de vleermuizen via het dak ook de open spouwmuur bereiken. Hierdoor kan niet exact worden vastgesteld of de verblijfplaats zich in het dak of de spouwmuur bevindt.

In de paarperiode (PA1 en PA2) in augustus en september, zijn baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen aan de noordzijde van het flatgebouw. Gewone dwergvleermuis stoot tijdens het vliegen sociale geluiden uit, en roept niet vanaf één plek. Naar aanleiding van de waargenomen baltsgeluiden is met een restlichtkijker de locatie van het paarverblijf vastgesteld. Het paarverblijf bevindt zich tussen linkerzijde raamkozijn en wasinstallatie.

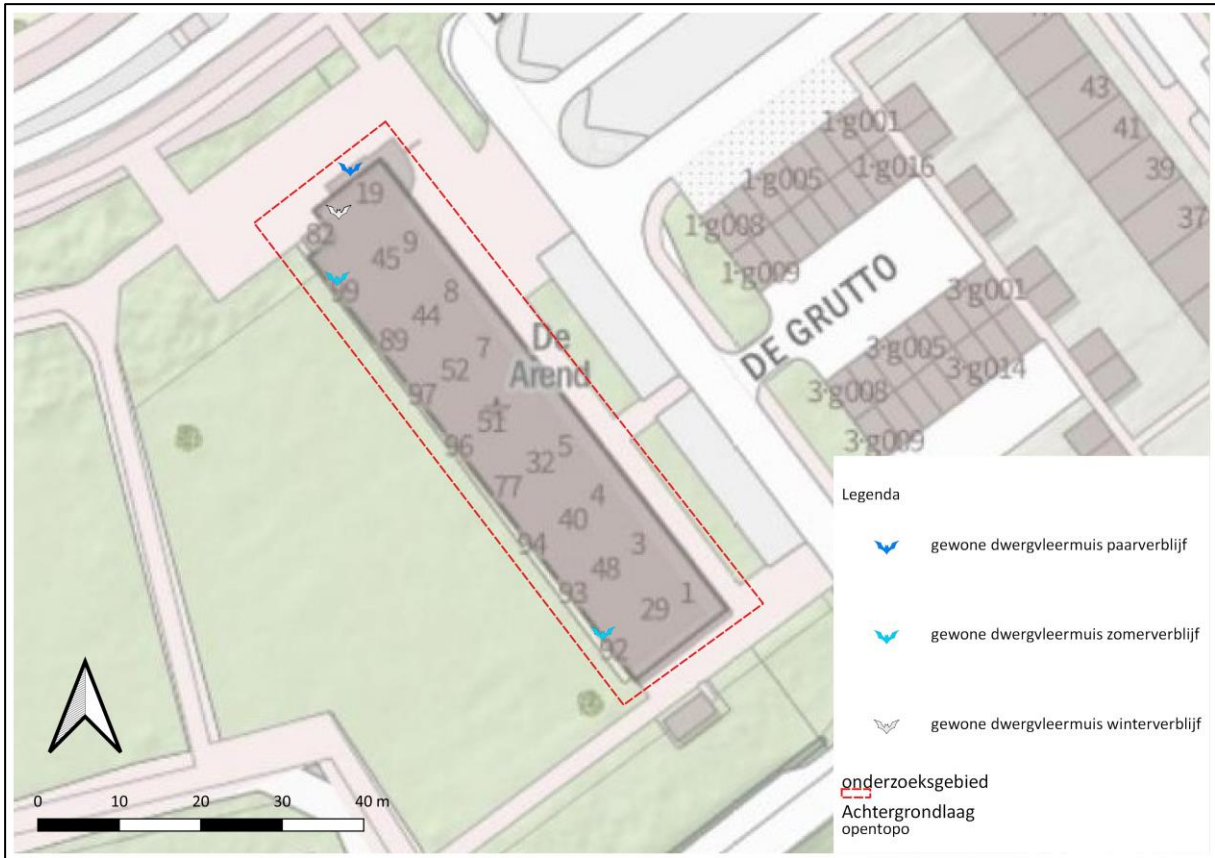
Tijdens de zwermrondes (ZW1 en ZW2) zijn zwermende vleermuizen waargenomen aan de noordzijde van het flatgebouw, in de hoek bij het trappenhuis. Er zijn tijdens deze ronde geen invliegende vleermuizen waargenomen. Gezien de geschiktheid van de locatie en het aantal zwermende vleermuizen is hier mogelijk sprake van een (massa)winterverblijf.

Voor de winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn moeilijk aan te tonen. Er mag zekerheidshalve vanuit gegaan worden dat een plek die als zomerverblijfplaats van een mannetje in gebruik is, tevens ook als winterverblijf wordt gebruikt. Plekken met een paarverblijfplaats of een kraamkolonie kunnen ook als winterverblijf gebruikt worden. Vanwege de aanwezigheid van zwermende vleermuizen tijdens zwermrondes (ZW1 en ZW2) is hier mogelijk sprake van een massawinterverblijfplaats.

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de waargenomen verblijfplaatsen. De exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn op kaart weergegevens in figuur 4.1.

Tabel 4.1 Veldbezoeken en waarnemingen vleermuizen

Ronde	Adres	Vleermuissoort	Aantal	Functie verblijfplaats	Invliegopening
KR1	De Arend 99, 7905BL Hoogeveen	gewone dwergvleermuis	1	zomerverblijf	boeiboord
KR2	De Arend 92, 7905BL Hoogeveen	gewone dwergvleermuis	1	zomerverblijf	overig
PA1	De Arend 10, 7905BH Hoogeveen	gewone dwergvleermuis	2	paarverblijf	daktrim
ZW1	De Arend 55, 7905BK Hoogeveen	gewone dwergvleermuis	10	winterverblijf	overig
ZW2	De Arend 55, 7905BK Hoogeveen	gewone dwergvleermuis	4	winterverblijf	kopgevel

Figuur 4.1 Waarnemingen vleermuizen. (Bron kaart OpenStreetMap)

4.1.2 Foerageergebied

De omgeving van flatgebouw De Arend wordt gebruikt om te foerageren door gewone dwergvleermuis. Het gaat om lage aantallen. Bovendien is in de directe omgeving voldoende soortgelijk habitat aanwezig in de vorm van tuinen en plantsoenen. Het gaat daarom niet om een essentieel foerageergebied.

4.1.3 Vliegroutes

In de directe omgeving zijn alternatieve vliegroutes voorhanden / overvliegende dieren zijn in lage aantallen waargenomen. Er wordt daarom binnen of rond het projectgebied geen essentiële vliegroutes verwacht.

4.2 Gierzwaluw

Tijdens het eerste veldbezoek op 19 mei is een invliegende gierzwaluw waargenomen. Daarnaast is tijdens dit veldbezoek op meerdere locaties sprake geweest van “bouncende” gierzwaluwen. Dit bouncen wil zeggen dat ze roepend een potentiële nestplaats aanvliegen en dan even in de lucht blijven hangen, waarschijnlijk bedoeld als een check voor een lege nestplek. Vaak roept dit een reactie op van een aanwezige broedvogel. Hieruit wordt geconcludeerd dat op deze locatie geschikte nestlocaties en/of rustplaatsen aanwezig zijn.

De waargenomen invliegende gierzwaluw is op de kaart weergegeven in figuur 4.3. De nestplaatsen bevinden zich op de hoek van de bovenste verdieping aan de zuidoostzijde.

Tabel 4.3 Overzicht waarnemingen gierzwaluw

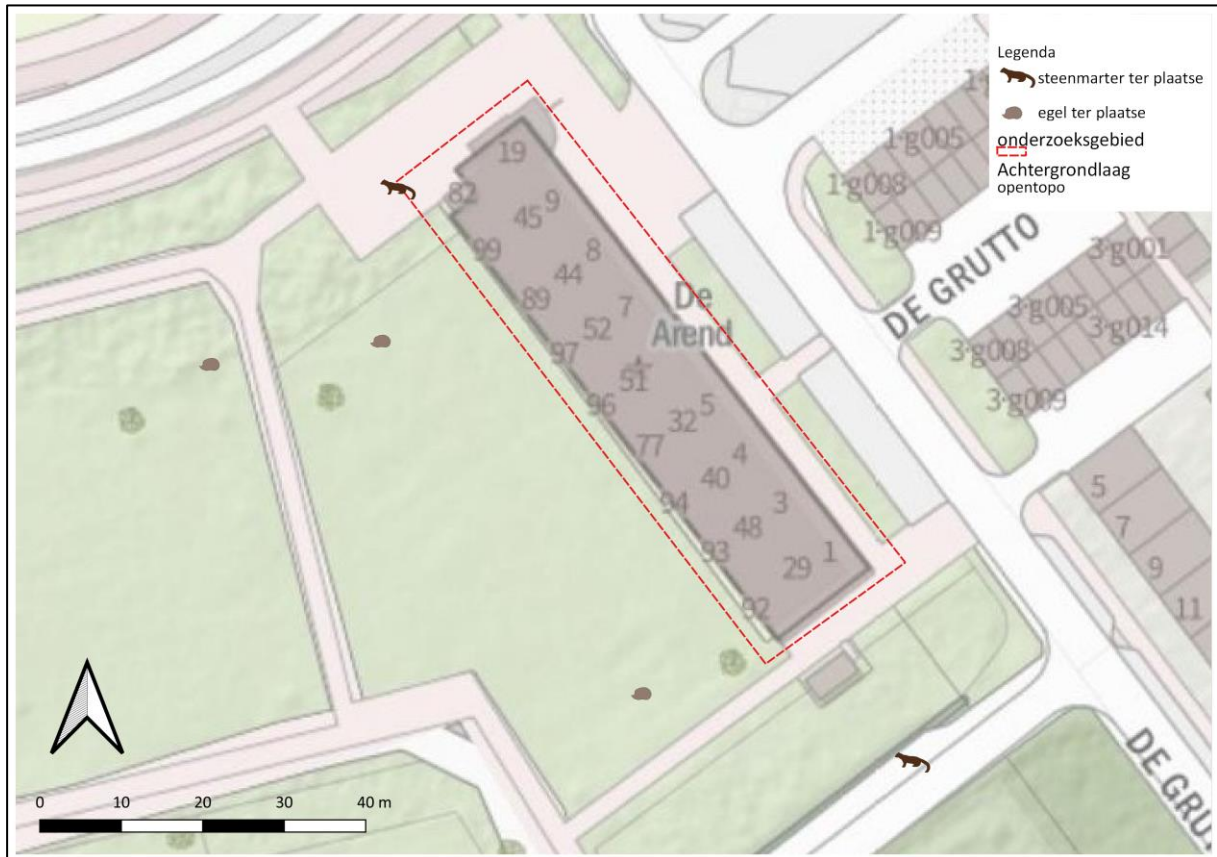
Ronde	Adres	Locatie nestplaatsen	Aantal
GZ 1	De Arend 2, 7905BH Hoogeveen	Hoek bovenste verdieping, hele tijd op verschillende plekken aan het bouncen.	1

Figuur 4.3 Waarnemingen nestlocaties gierzwaluw. (Bron kaart OpenStreetMap)

4.3 Overige waarnemingen

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het projectgebied passerende egels en steenmarters waargenomen op een aantal locaties rondom het projectgebied. Deze zijn weergegeven op figuur 4.4.

Figuur 4.4 Waarnemingen passerende egel en steenmarter. (Bron kaart OpenStreetMap)

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien. De resultaten worden behandeld per soort(groep).

5.1 Functie van het projectgebied en effectbeoordeling

5.1.1 Vleermuizen

Uit de resultaten van het vleermuisonderzoek komt het volgende naar voren:

Tabel 5.1 Resultaten vleermuisonderzoek

Soort	kraamverblijf	zomerverblijf	paarverblijf	winterverblijf	overtreding Wnb
Gewone dwerg	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja

Bij de voorgenomen sloopwerkzaamheden worden verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis weggenomen. Hiermee is sprake van een overtreding van artikel 3.5 (2^e en 4^e lid) van de Wnb.

Binnen het projectgebied zijn foeragerende of doortrekkende vleermuizen waargenomen. Gezien de lage aantallen gaat het hier niet om een essentieel foerageergebied of essentiële vliegroutes. Bovendien zijn in de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig.

5.1.2 Jaarrond beschermde vogelnesten

Tabel 5.2 Resultaten jaarrond beschermde vogelnesten

Soort	nestplaats	aantasting	essentieel leefgebied	aantasting	overtreding Wnb
Gierzwaluw	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Bij de voorgenomen sloopwerkzaamheden worden nestplaatsen van gierzwaluw weggenomen. Hiermee is sprake van een overtreding van artikel 3.1 (2^e lid) van de Wnb.

5.1.3 Overige soorten

Tabel 5.3 Resultaten overige soorten tijdens het onderzoek waargenomen

Soort	Nestplaats/verblijfplaats	aantasting	essentieel leefgebied	aantasting	overtreding Wnb
Egel	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Steenmarter	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

Bij voorgenomen de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van groen worden mogelijk nest- of verblijfplaatsen van egels of steenmarters weggenomen.

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt een overtreding verwacht op de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het wegnemen of verstoren van een functionele verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en gierzwaluw is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

5.2.2 Domesta: Generieke ontheffing Wet natuurbescherming

Domesta is voornemens om komende jaren grootschalige renovaties en verduurzamingswerkzaamheden uit te voeren aan haar woningbezit. Het gaat hierbij om een structurele aanpak waarbij veel dezelfde soort werkzaamheden zullen worden uitgevoerd en waarbij er een grote kans is dat deze werkzaamheden effect zullen hebben op beschermde soorten of hun verblijfplaatsen. Om te voorkomen dat voor elk los project een ontheffing aangevraagd moet worden, is ervoor gekozen om met behulp van een Soortenmanagementplan een generieke ontheffing aan te vragen.

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben besloten deze ontheffing te verlenen aan Domesta voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1 lid 2, artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.10 lid 1 b van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, kauw, spreeuw, zwarte roodstaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, tweekleurige vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergveermuis, baardvleermuis, Brandt's vleermuis, franjestaart, watervleermuis en steenmarter en voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb waar het gaat om het verstoren van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, tweekleurige vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergveermuis, baardvleermuis, Brandt's vleermuis, franjestaart en watervleermuis. (Besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe inzake ontheffing op basis van Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming (Wnb))

Voorwaarde voor deze generieke ontheffing is dat er gewerkt wordt zoals beschreven in het Soortenmanagementplan Domesta (Arcadis, 3 oktober 2019, hierna SMP genoemd). Uitgangspunt van het SMP is dat alle woningen natuurinclusief worden gerenoveerd en/of gebouwd en dat voorafgaand aan de werkzaamheden de woningen natuurvrij worden gemaakt.

Er wordt gewerkt volgens een uitvoeringsplan waarin de begeleidend ecooloog de maatregelen vastlegt voor natuurvriendelijke sloop, renovatie, verduurzaming en onderhoud en de maatregelen voor natuurinclusief renoveren & bouwen. Dit uitvoeringsplan legt de werkwijze conform het SMP vast per project. (Soortenmanagementplan Domesta, Arcadis, 3 oktober 2019).

5.2.3 Maatwerk

Omdat een massawinterverblijf van gewone dwergvleermuis niet kan worden uitgesloten, is bij deze locatie sprake van maatwerk. Hierdoor zal het natuurinclusief ontwerp maatwerk zijn. De betrokken ecooloog zal tijdens het ontwerp- en planningsproces van de projectleider, architect en aannemer nagaan of het betreffende verblijf kan worden behouden. Dit vanwege het grote belang voor de staat van instandhouding van de soort. Met een beperkte ontwerpaanpassing is dit vaak goed mogelijk. Indien het in de huidige vorm niet mogelijk is om de maatwerk verblijfplaatsen te behouden, zal de ecooloog samen met de ontwerper en aannemer op dezelfde plek in de woning of gebouw een vergelijkbare voorziening laten realiseren. Daarbij is het van belang dat deze verblijfplaats direct beschikbaar is voor de functie waar het verloren verblijf voor diende. Dus bijvoorbeeld gereed ruim voor het winterseizoen in het geval van een massa-winterverblijf. Het ontwerp en plan voor de uitvoering van maatwerk wordt door de betrokken ecologisch begeleider op schrift gesteld (uitvoeringsplan) en ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag voor de kwaliteitsborging.

Maatwerk verblijffuncties van gebouwbewonende soorten

Sommige verblijffuncties zijn moeilijk te mitigeren en vormen tevens een belangrijk onderdeel van de lokale populatie. Om deze goed te mitigeren, is daarom maatwerk nodig. Deze functies worden maatwerkfuncties genoemd in het SMP. Het gaat hierbij om de volgende functies:

Vleermuizen

- Alle kraamkolonies gevonden gedurende het onderzoek, op basis van historische data of vastgesteld bij inspecties.
- Alle massawinterverblijfplaatsen gevonden in het onderzoek, op basis van historische data of vastgesteld bij inspecties.
- Alle verblijfplaatsen van baardvleermuis, Brandt's vleermuis, franjestaart, meervleermuis, rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis⁹.

Gierzwaluw

- Kolonies van gierzwaluwen met meer dan 10 nesten per object/gebouw¹⁰ of
- Zodra een kolonie zich beperkt tot één of enkele gebouwstructuren in de omgeving.

Huiszwaluw

- Kolonies van meer dan 5 broedende huiszwaluwen in projectgebied.

Huismus

- Kolonies van huismussen met meer dan 10 nesten per object/gebouw of
- Zodra een kolonie zich beperkt tot één of enkele gebouwstructuren in de omgeving.

⁹ Voor deze soorten is gekozen omdat de (lokale) staat van instandhouding ongunstig of onbekend is, of de soort zeldzaam is (landelijke populatie geschat op minder dan 5.000 dieren)

¹⁰ Onder object/gebouw wordt het gehele bouwwerk verstaan. Bijvoorbeeld: twee blokken rijwoningen met elk 6 woningen worden daarbij beoordeeld als 2 gebouwen.

5.2.4 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest BV aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
E.C. Voogt

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

Arcadis (2019) Soortmanagementplan Gebouwbewonende soorten Domesta, versie 16 juli 2019

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Lindeboom, R. Gierzwaluwen in de stad Groningen. *De Grauwe Gors*. Jaargang 43 (2016): 26-34

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Wortelboer, R. 2015. Gierzwaluwen nader bekeken: tien jaar waarnemingen met camera's bij nesten. *Limosa* 88 (2015): 57-73

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017) *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021

Websites

Website provincie Drenthe

www.BIJ12.nl

www.natuurloket.nl

www.soortenbank.nl

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdierenatlas.nl

www.zoogdierverseniging.nl